

[Krfez'deki atlak derinleecek](#)

ranl Ortadou uzman Do. Dr. Reza Yeganehakib, Katar krizini Aydnlk'a deerlendirdi

Aran Haber Agency: ABD Bakan Trump'n Suudi Arabistan gezisinin zetini Katar krizi ortaya koydu. Katar bir anda gndemin ilk maddesi oldu. ran'daki saldrılar da ayr bir yansmas olsa gerek... Blgemiz yaza girerken bir hayli snmaya balad. te blgedeki bu gelimelerin detayları, California'daki Saddleback College'in retim grevlisi Do. Dr. Reza Yeganehakib ile konutuk. Uzmanlık alan Ortadou ve dnya tarihi olan ve bu alann yan sra ekonomi-politik, enerji politikalar, uluslararası siyaset ve ABD'nin Ortadou politikalar zerine alan Yeganehakib, Washington merkezli Al-Monitor haber sitesinde petrol ve doal gaz politikalar zerine makaleler de kaleme alıyor

Yeganehakib krizin temelinde, 'ABD destekli Snni Blok' ierisindeki derin elikiler ve liderlik mcadelesinin bir sonucu olduunu, ancak Katar'n sz konusu bloktan bamsz bir politik yaklam ierisinde olmasnn da gerilimi arttrdn vurgulad. Katar'n, Suudi Arabistan'n ezeli rakibi ran ile gelitirdii olumlu ilikiler atlan bymesine yol at

Krizin hemen ncesinde basna 'Katar'da askeri darbe' sylentileri szdrld. Medya kaynaklarına gre, Katar tarihinin 6. darbesi yoldayd. Yeganehakib'e gre krize dahil olan glerin arlıklar gz nnde ...bulundurulduunda, bu pek olası deil ancak, ben yine de tarihe gz atmakta fayda var diyorum

DAK BAARISIZ DARBE GRM'96

Katar Emiri Hamad bin Halife Al Sani, 1995 yılında babasının kansız bir saray darbesiyle devirerek krallıkta başa geçti. Ancak 1996 yılında, bu defa kendisi baarsız bir darbe girişimiyle burun buruna geldi. O girişimin merkezinde bugün Katar'a yönelik kampanyada başa geçen İsmail Haniyeh vardı: Suudi Arabistan, Msr ve BAE... Bu İsmail Haniyeh'in liderliğinde askeri ve finansal destek sunmulardan oluştu

Suudi Arabistan'n başa geçtiği Arap triosu o yıllarda Hamad bin Halife'yi deviremedi ancak, onu Haziran 2013'te bugün politikaların mimarlarından sayılan ve şimdi de başbakan olan Tamim bin Hamad yine kansız bir saray darbesiyle devirdi ve srece aradıklarıyla dnyaya patlak veren krize evrildi

Yeganehakib'e gre nmzdeki gnlere Krfez'deki atlak byeyecek. Katar'la birlikte hareket edeceğinin sinyallerini veren İsmail Haniyeh'in başa geçmesi Kuveyt ve Umman geliyor. Türkiye, aral Katar'da olan dengeli bir ara buluculuğu rolünde. Katar'n 'Snni Blok' dnda da önemli destekleri mevcut

KRFEZ'DE LDERLİK MCADLES

AYDINLIK - Suudi Arabistan nçindeki Arap devletlerinin Katar'a yönelik uyguladıkları izolasyon politikalarının temelinde gerekten Katar'n terne sunduğu destek mi var? ayet deilse bu cezalandırma ?politikasının altında yatan gerek sebep nedir

Dr. Reza YEGANEHAKB- Mesele, SO gibi 'İsmail isyanları' ya da Nusra Cephesi ve diğer radikal İsmail Haniyeh'in liderliğinde desteklenmesi ise Katar, Suudi Arabistan ve desteklerinin Irak ve Suriye'de yaptıkları dnda bir şey yapmad. ayet Katar'n faaliyetleri, terne destek mahiyetinde anlacaksa, Suudiler ve destekleri için de aynı geçerlidir. Çünkü o ki, Trump'n ziyaretinin ardından kendilerini Amerikan zırh altına alan Suudiler Doha'ya, Krfez'in yegne lideri olduklarını bildiren bir mesaj gönderiyorlar

KATAR VE RAN'IN DOALGAZ ORTAKLIĞI

Katar neden Suudi Arabistan'n liderliğindeki Snni ittifakın bir parçası oldu? halde, ranlılarla ilişkisini sürdürmeyi tercih etti? Katar ve Snni bloka dahil diğer İsmail Haniyeh'in politik kararları arasında elikiler gözlemliyor ?musunuz

YEGANEHAKB- Katar, ran'la dnyanın en büyük doal gaz rezervini paylıyor. Katar sz konusu rezervin Kuzey Kubbesi bilmene sahipken ran, Gney Pars sahasını kontrol ediyor. Katar'n muazzam gelirinin ana kaynağı olan bu rezerv, sıvılaştırılmış doal gaz (LNG) dnyaya ihraç ediliyor. ran, zellikle 2011'de kendisine yönelik yaptırımların uygulanmasından sonra Katar Havayollarından, ran hava sahasında faaliyet göstermeleri için birkaç yolcu uçağını kiraladı

Akas 'Snni Blok' ekinde tarif ettiiniz bloktaki lkelerin geri kalan ksm, rnein Trkiye, Umman ve Kuveyt .de Suudi Arabistan'n liderlik rolnden pek honut deil

Ancak unu ok iyi biliyoruz ki, Katar son yllarda ran'la olan ilikilerini gelitirmek hususunda dikkate deer abalar gsterdi. Bu durumun, Katar'a ynelik kampanyann temelinde yatan balca nedenlerden biri ?olabileceini dnyor musunuz

YEGANEHAKB- Bu phesiz sebeplerden biri. Ancak tek ve ana sebep deil. ayet, Katarllar yeni Krfez dzenini ya da bir baka deyile ABD tarafndan Suudi Arabistan' Ortadou ve slm dnyasnn yeni lideri olarak sunan reeteleri kabul etselerdi, Riyad'la daha az sorun yaayacaklard. Asl byk eliki Krfez'deki .Arap lkeleri arasndadr

KRFEZDEK ATLAH BYYECEK

O halde bu durumu, 'ABD destekli 'Snni Blok' iinde yaanan byk bir krlma' ekinde tarif edebilir miyiz? nmzdeki srete Blok iinden Katar ile birlikte tutum alacak devletler kacak mdr? rnein halihazırda ?suskunlukların koruyan Kuveyt ve Umman gibi devletlerin tavr ne olur

YEGANEHAKB- Evet. Daha da fazlas olacak... Blgede, ABD tarafndan dayatlan patrandan [Suudi Arabistan] memnun olmayanlar mevcut. Tel Aviv-Washington eksenini tarafndan ortaya srilen 'ranofobi' .de ie yaramad. Umman ve Kuveyt, Krfez'in iki nemli yesi olarak anlaml bir skunet iindeler

Kuveyt ve Umman, Msr ve rd'n aksine ABD ve Suudi yardmlar olmadan da yaayabilir. Ayrıca, Katar-Suudi rekabetini andran bir rekabet de Kuveyt-Umman ve Suudi Arabistan arasında mevcut. Bugn Krfez'de yaadmz mezhepsel bir sava deil, iktidar ele geirmek iin yrtlen jeopolitik bir savatr; slm'dan .nce bile var olmutur

KATAR'DA ASKER DARBE OLASILII

Katar'da askeri darbe yoluyla bir rejim deiiklii olasl var m? Ayrıca Trkiye ve ran'n konuya ilikin ?reaksiyonlar ne dzeyde olacaktr

YEGANEHAKB- Muhtemelen bu pek olasl deil. Zira, olaya mdahil birok g var. Katarlların, Suudilerin stanbul'daki rakipleriyle [Trkiye'yi kastediyor] zellikle AK Parti'nin yksemiinden bu yana ok iyi ilikleri var. stelik Doha, Moskova ile de son derece dostane ilkilere sahip. Exxon Mobile'n, Katar'n sv doal gaz .kompleksinde (Ras Laffan) byk yatrmalar ve hisseleri var

te yandan ran, dorudan eylemde bulunmayacaktr ancak, Suudilerin daha da ileri gitmesini engellemek .adna, kurulan ittifaklar yoluyla aktif bir diplomatik yaklam sergileyebilir

Birok slm lkesi blgedeki Suudi yayılmaın onaylamyor. Ancak, Katar ve Basra Krfezi blgesi, sonuta bir .Balkanlar deil. Ne Suudi Arabistan Arnavutluk, ne de Katar Makedonya

KATAR DRENECEK GCE SAHP

Acaba Katar kendisine ynelik bu cezalandırma politikalarına kar direnebilecek mi, yoksa Suud ?Hanedanına teslim mi olacak? ayet direnmeyi seecek olursa, krizin geleceğini nasıl gryorsunuz

YEGANEHAKB- Katar direnmeye muktedir. Katar, ABD, Almanya, in, Hindistan, Rusya ve Japonya gibi dnya ekonomik devleriyle iyi finansal ve diplomatik ilkilere sahip olmakla birlikte mali adan bamsz bir .like

Katar Havayollar u anda Irak, ran ve Basra Krfezi-Umman deniz ve hava sahalarn kullanarak; bu yolla da Suudi hava sahasından uzak durarak faaliyet gstermektedir. Katar, Suudilerin denizden blokaj .uygulayarak alktan ldrebilecekleri bir Yemen de deil

Bu durumda, bata ABD olmak zere, Batl lkelerin Katar'daki yatrmaların ve Katar' yneten Al Sani ailesinin .de Bat'daki yatrmaların gz nnde bulundurmamız gerekmekte